

ELŐFIZETÉSI AR:

Évesre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 45 fillér.

MEGJELENIK HETENKENT EGYSZER
szombaton és minden törvény-
hatósági bizottsági közgyűlést
követő napon.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
Városi könyvnyomda-vállalat
irodájában.

Íde küldendők a kéziratok és
előfizetési díjak.

KÖZIGAZGATÁSI, KOZMŰVELŐDESI ÉS KOZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. * Felelős szerkesztő: KONCZ AKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

Gyorsaság és közvetlenség a köz- igazgatásban.

Irta: Dr. Hollósy István.

A közigazgatásnak feltétlenül legszebb feladatai közé tartozik az, hogy eljárása minél gyorsabb legyen. Ám ha közvetlen megfigyelője valaki a való életnek s ha a tisztviselők foglalkoznak a néppel, annak ezer bajait, sérelmeit meglátják, néma panaszait meghallják: akkor sok esetben megelőzik a közigazgatási eljárás útján való közbelépést. Tehát eszményi tökéletességben valósíthatja meg az ilyen tisztviselői kar a közigazgatás feladatait.

Ha valahol áll annak a példabeszédnek igazsága, hogy a példák vonzanak: úgy ebben a kérdésben tényleg a tapasztalat mutatja, hogy a városok polgármestereitől és rendőrkapitányaitól veszik az alattuk működő tisztviselők is működésük irányát. És ha különösen a polgármesteri székben olyan egyén ül, aki nem tűr halasztást, ha jogvédelemért folyamodik valaki hozzá, hanem önzetlenül, gyorsan és fáradhatlanul igyekszik hivatásának — nem csupán aktáinak — eleget tenni, akkor az egész tisztviselői kar vele fog lépést tartani. Kétségtelen, hogy az ilyen város közigazgatása egy holt gépezet helyett életteljes szervezet, rendkívül üdvös eszköze az előhaladásnak, a közvagyonosodásnak, a kulturának.

Azonban jaj annak a városnak, amelyben az ellenkező szellem kap lábra és hallani sem akar az illető hivatalfőnök arról, hogy az akták gépies és kényelmes elintézésén kívül egyéb feladatai is vannak a magyar, hazafias tisztviselői karnak, főleg most, mikor ma-holnap kiveszik kezünkéből a vezetés szerepét a rohamosan szaporodó szocialista-szervezetek.

Ideje tehát, ha azt akarjuk, hogy a való élet igényeinek megfeleljen a magyar tisztviselői kar s ne maradjon magokat túlélt teoriák háta mögött, ideje, mondom, hogy a magyar városok közigazgatása minél nagyobb arányokban érvényesítse a modern szellem követelményeit, hogy t. i. minél gyorsabb menetű legyen és minél közvetlenebb érintkezésbe, folytonos kontaktusba lépjen a társadalommal, amely ma már nagy tényező az államéletben.

Azért hangsúlyoztam a városok közigazgatását, mert itt van a legszebb tér egész művészetté emelni, legmagasabb tökéletességre vinni a közigazgatást s főleg annak modern elveit, a gyorsaságot és közvetlenséget.

Mert bizony nem boszorkányság e két elv megvalósítása, csak egy kis érzék és akarat, vagyis szív kell hozzá. Ámde minden teoriánál többet megmagyaráz egy jó példa, tehát elősorolok néhányat.

Például a gyorsaságra nézve a hírlapírás már tökéletességében mestere lehet a bürokráciának. A nagy lapok

szerkesztőségeinél nem az a szokás, hogy amint valaki panaszt tesz valamelyes közügyben, ott azonnal a helyszínére sietnek és azonnal munkához látnak. A magyar közigazgatás beelégzik a papírosfogyasztással. Itt csak leírják a panaszt és aztán hetek, hónapok múlva kerit a referens időt arra, hogy kiszálljon a helyszínére. Például valaki neki hajt egy szegény ember terhes kocsijának, azt összetöri és a kocsi ruája a lovat is felnyársalja. A panaszos felmegy a rendőrkapitánysághoz, ott azonban csak jegyzőkönyvbe veszik panaszát és mire tárgyalásra kerül a sor, sem a lovakra nem emlékszik senki, sem a tényre. Holott ha azonnal a helyszínén teremne az ügyeletes tiszt, ott nyomban elintézhethetné az ügyet, mikor még együtt vannak a tanúk is.

Vagy az egyik szomszéd a másik udvarára ereszti az esővizet, úgy hogy az annak házába is befolyik. Panaszra jön a megriadt ember — azonban ahelyett, hogy rögtön kocsiba ülne a rendőrtisztviselő, csak felveszi a jegyzőkönyvet. Aztán pár het múlva tartja meg a helyszíni szemlét, mikor már nyoma sincs az esőnek.

Egy ízben panaszt tett nálam egyik háztulajdonos, hogy a szomszédja sohasem takarítja el a járdáról a havat.

Én a rendőrkapitánynak kiadtam a rendeletet, hogy azonnal intézkedjék, miszerint a járdák tisztántartására szigorúan felügyeljen és különösen az illető panaszos ügyében eljárjon.

Azt hittem, hogy rendeletemnek azonnal eleget tettek: Nem is gondoltam többet a dologgal.

Egyszer csak július hóban kapom a jelentést, hogy a rendeletnek nem lehetett eleget tenni, mert a hó már elolvadt.

Ez a klasszikus példa aztán rávitt arra a meggyőződésre, hogy a hivatalfőnököknek mindent magának kell meglátni és ellenőrizni, mert ha mindent másra bíz, annyi, mintha papíros-közigazgatást csinálna.

Én tehát úgy tettem ezután, hogy mikor én helyettesítettem a polgármestert szabadsága idején, ha valaki panaszt tett nálam és gyors elintézésre volt szükség, azonnal kocsiba ültem és a helyszínére siettem. Elég volt megjelenem, a felek legtöbbszörre azonnal elintézték az ügyet minden papíros és tinta nélkül.

De a rendőrség működését is magam ellenőriztem. Reggelként a város egy-egy részét bekocsikáztam, hogy mindent meglássak saját szememmel, ami a közrendészetbe ütközik s élőszoval intézkedhessek, hogy a szabálytalanságokat megszüntessék.

Másnap aztán újra elmentem ezekre a helyekre és sokszor a legnagyobb örömmel láttam, hogy mily szives készséggel teljesítették rendeleteimet, amelyeket élőszoval

közvetlen tapasztalatom alapján, maguknak az illetőknek adtam.

Sok helyütt meg is mondták, hogy ha én előszóval, barát ságosan utasítom őket bármilyen nehéz feladat teljesítésére: ők szívesen veszik azokat, de ha egy rendőr által kézbesített végzés parancsolja nekik ezt vagy am azt, inkább ügyvédhez szaladnak és megfelelőbbek azt, de még sem teljesítik.

Természetes, hogy ilyen módon meglehetősen költségre került nekem ez a sok kiszállás, de részem tellett benne, hogyha bárki fordult hozzám, gyorsan intézkedtem, megkímélve kartársaimat a papiros-akták felhalmozódásától. Így tehát magam ellenőriztem közvetlen meggyőződés, látás, észrevezés által azt, hogy a rengeteg sok törvény, szabályrendelet és utasítás közül legalább a legfontosabbak végre vannak-e hajtva? s a mulasztások nem okoznak-e hátrányokat a közönségnek?

Bizony kár, hogy kevesen tudják, miszerint az elemi iskoláknál mennyi sok üdvöset eredményeznek az ilyen szemlék! A piacrendészet mizériáiról nem is szólok, amelyeknél az éleslátás, közvetlen tapasztalás és gyors eljárást maga a dolog természete diktálja.

Ha a törvényhozás majd hozzájárulna ahhoz az eszméhez, hogy a magyar városi közigazgatás mintaszerű lehessen a gyors eljárás és közvetlenség folytán: nagyon idején való lesz akkor a felvetett kérdéssel foglalkozni, hogy a magyar közigazgatás ne legyen csak papiros-közigazgatás.

Szell Kálmán belügyministersége idejében megtette a kezdeményezést az egyszerűsítés elvének kimondásával, de mert az első lépésnél megállott, nem sokat segített a bürokratizmuson. Így pl. kiadta a járási főszolgabíráknak a zsebkönyveket azzal az üdvös intencióval, hogy a közvetlenség elve alkalmazást nyers a főszolgabírák járásaik községeit minden hónapban egyszer felkeresvén ott szemügyre veszik majd a felölőbb hiányokat és azokon rendeleti uton azonnal segítenek.

Az eszme azonban halva született, mert ennek egy kimerítő körrendeletben kellett volna minden részletét körvonalozni és felderíteni.

Ezt óhajtanám én a városokról alkotandó törvényben részletesen kidolgozva látni.

A fővárosi tisztviselők fizetésrendezése.

A főváros közigazgatási személyzete legsilányabbul fizetett hivatalnoki testület. Évek óta hangoztatják a fővárosi alkalmazottak fizetésrendezésének a szükségességét, a közgyűlés mindenkor elismerte a fizetésrendezés jogosultságát, de mikor arra került volna a sor, hogy azt megcsinálják, mindig akadt valami más ok, amely ezt a nagyfontosságú és sok száz családnak letkérését elhalasztotta. Rosszul fizetett tisztviselőkkel nem lehet jó közigazgatást csinálni, már pedig az ország fővárosának főérdeke az, hogy jó közigazgatása legyen. A drágaság a fővárosban oly mérveket öltött, hogy mindenütt megindult a fizetésrendezés iránti mozgalom és elkerülhetetlenné tette a székesfővárosi alkalmazottak fizetésrendezését is. Ez a kérdés indítványok és interpellációk alakjában került a közgyűlés elé, amely utasította a tanácsot, hogy a kérdés helyes megoldására alkalmas javaslatot terjesszen a közgyűlés elé. Bárczy István dr. polgármester ebben a tárgyban nyomban szűkebbkörű értekezletre hívta össze a szakelődőket, akikkel a kérdést tüzetesen megvitatta, majd pedig megbizta Rényi Dezső

tanácsnokot, hogy a fizetési szabályzat revíziójára vonatkozólag javaslatot készítsen. Rényi tanácsnok az új fizetési szabályzat tervezetével elkészült és azt most terjesztette be a tanácshoz. Mielőtt a tervezet ösmertetésére áttérnénk, szükségesnek tartjuk kijelenteni, hogy mi kezdettől fogva azon az állásponton voltunk, hogy a fővárosi alkalmazottaknak fizetésrendezés, illetve javítás kell és a nemrég kitált alamiznaszerű drágasági segély sem a fővárosához, sem pedig egy önérzetes tisztviselői testülethez nem méltó.

Reméljük, hogy az új fizetésrendezési tervezet mielőbb életbe lép, természetesen olyformán, hogy a tisztviselői kar minden rétege kielégítést nyerjen.

Az új fizetésrendezési tervezetet, amelyet Rényi Dezső tanácsnok kiváló szakértelemmel és lelkiismeretességgel elkészített, a következőkben ösmertetjük.

A munkálat két részből áll t. i. az általános és különös indokolással ellátott fizetési szabályzatból és a tanácshoz intézett előterjesztésből.

A 27 §-ból álló fizetési szabályzat mindenekelőtt kimondja, hogy a székesfőváros törvényhatóságánál alkalmazott közigazgatási tisztviselői személyzet kilenc fizetési osztályba soroztatik.

Az I. fizetési osztályba tartozik a polgármester, a II. fizetési osztályba, mely két fizetési fokozatra oszlik, tartozik a két alpolgármester és az árvaszéki elnök, a 3—3 fizetési fokozatra oszló III—IX. fizetési osztályokba pedig tartoznak törvényhatósági tisztviselői személyzetének többi tagjai, akiknek a besorozását a szakaszhoz mellékelt kimutató táblázat tünteti föl.

A következő szakaszban ki van mondva, hogy a fizetési osztályokba sorozott tisztviselői személyzetnek minő fizetésre és lakáspénzre van igénye és hogy egyéb mellékjárandóságokat csak a közgyűlés állapíthat meg külön határozattal.

Az illetményeket feltüntető kimutató táblázat szerint a legkisebb illetmény 1600 K fizetésben és 700 K lakáspénzben van tervezve, a legnagyobb illetmény, vagyis a polgármesteri pedig 20.000 K fizetésben és 4000 K lakáspénzben változatlanul marad. Az egyes fizetési osztályok illetményei a következők:

I. fizetési osztály	20,000—4000
II. fizetési osztály 1. fokozat	12,000—3600
II. fizetési osztály 2. fokozat	10,000—3000
III. fizetési osztály 1. fokozat	9000—2400
III. fizetési osztály 2. fokozat	8400—2400
III. fizetési osztály 3. fokozat	7800—2400
IV. fizetési osztály 1. fokozat	7000—2000
IV. fizetési osztály 2. fokozat	6600—2000
IV. fizetési osztály 3. fokozat	6200—2000
V. fizetési osztály 1. fokozat	5600—1600
V. fizetési osztály 2. fokozat	5200—1600
V. fizetési osztály 3. fokozat	4800—1600
VI. fizetési osztály 1. fokozat	4400—1200
VI. fizetési osztály 2. fokozat	4000—1200
VI. fizetési osztály 3. fokozat	3600—1200
VII. fizetési osztály 1. fokozat	3200—1000
VII. fizetési osztály 2. fokozat	3000—1000
VII. fizetési osztály 3. fokozat	2800—1000
VIII. fizetési osztály 1. fokozat	2600—800
VIII. fizetési osztály 2. fokozat	2400—800
VIII. fizetési osztály 3. fokozat	2200—800
IX. fizetési osztály 1. fokozat	2000—700
IX. fizetési osztály 2. fokozat	1800—700
IX. fizetési osztály 3. fokozat	1600—700

Az egyes állások a fizetési osztályokba a következőleg vannak besorozva: az I. osztályba tartozik a polgármester; II. osztályba az alpolgármester és az árvaszéki elnök; III. osztályba az I. osztálytanácsnok és I. osztályu kerületi előljáró, I. osztályu főjegyző, árvaszéki alelnök, főügyész, középítési igazgató, főszámvevő, I. osztályu statisztikai hivatali és könyvtári igazgató, a tisztí főorvos és I. osztályu tisztí főorvos helyettes. A IV. fizetési osztályba: a II. osztályu tanácsnok és II. osztályu kerületi előljáró, II. osztályu főjegyző, árvaszéki ülnök, I. osztályu ügyész, műszaki tanácsos, alszámvevő, pénztári igazgató, II. oszt. statisztikai hivatali és könyvtári igazgató, II. oszt. tisztí főorvoshelyettes, I. osztályu tisztí orvos, vegyészeti intézeti igazgató, a balparti kórházak igazgatója. Az V. osztályba: I. osztályu tanácsjegyző és I. oszt. árvaszéki jegyző, főlevéltáros, II. osztályu ügyész, főmérnök, főszámtanácsos, pénztári aligazgató, statisztikai hivatali aligazgató, erdőmester, közbüvőhídi igazgató, vásárcsarnoki igazgató, II. osztályu tisztí orvos, I. osztályu fertőtlenítő intézeti igazgató, jobbparti kórházak igazgatója, a tűzoltó főparancsnok. A VI. fizetési osztályba: II. osztályu tanácsjegyző, II. osztályu árvaszéki jegyző, polgármesteri titkár, katonaugyosztályi főtiszt, allelvéltáros, segédhivatali igazgató, I. osztályu alügyész, I. osztályu mérnök, kertészeti igazgató, számtanácsos, I. osztályu pénztári főtiszt, statisztikai hivatali főtiszt, könyvtári főtiszt, gazda, I. osztályu erdőfőtiszt, I. osztályu közbüvőhídi főtiszt, I. osztályu vásárcsarnoki főtiszt, vásárigazgató, közbüvőhídi főállatorvos, vásárcsarnoki főállatorvos, II. osztályu fertőtlenítő intézeti igazgató, kerületi főállatorvos, kerületi fővásárfelügyelő, fővegyész, fürdőigazgató, köztisztasági főnök, I. osztályu kórházi főtiszt, tűzoltó főtiszt. A VII. osztályba: I. osztályu fogalmazó, II. osztályu katonaugyosztályi főtiszt, irodavezető, II. osztályu alügyész, II. osztályu mérnök, számvizsgáló, II. osztályu pénztári főtiszt, I. osztályu pénztári tiszt, II. o. gazda, II. osztályu erdőfőtiszt, II. o. közbüvőhídi főtiszt, II. osztályu vásárcsarnoki főtiszt, I. oszt. közbüvőhídi állatorvos, vásárcsarnoki állatorvos, állategészségügyi telep főnöke, I. oszt. ker. állatorvos, I. oszt. kerületi vásárfelügyelő, vegyész, fertőtlenítő főtiszt, II. oszt. kórházi főtiszt, kórházi főorvos, I. oszt. kerületi orvos, balparti temetőigazgató, Erzsébet szegényházi tiszt, I. oszt. Erzsébet szegényházi főorvos, I. osztályu tűzoltótiszt. A VIII. osztályba: II. osztályu fogalmazó, I. osztályu katonaugyosztályi tiszt, I. osztályu kezelőtiszt, III. osztályu alügyész, III. osztályu mérnök, I. osztályu kertész, I. osztályu számtiszt, I. osztályu pénztári tiszt, II. osztályu könyvtári tiszt, I. osztályu közbüvőhídi tiszt, I. osztályu vásárcsarnoki tiszt, II. osztályu közbüvőhídi állatorvos, közbüvőhídi gépész, I. oszt. vásárcsarnoki gépész, I. osztályu fertőtlenítő tiszt, II. oszt. kerületi állatorvos, II. oszt. kerületi vásárfelügyelő, II. osztályu kerületi orvos, I. osztályu köztisztasági tiszt, I. osztályu kórházi tiszt, jobbparti temetőigazgató, II. osztályu Erzsébet szegényházi főorvos, II. osztályu tűzoltó tiszt. A IX. osztályba: III. osztályu fogalmazó, II. osztályu katonaugyosztályi tiszt, II. osztályu kezelőtiszt, II. osztályu kertész, II. osztályu számtiszt, II. osztályu pénztári tiszt, fogyasztási adótiszt, adóvégrehajtó, II. osztályu közbüvőhídi tiszt, II. osztályu vásárcsarnoki tiszt, II. osztályu vásárcsarnoki gépész, II. osztályu fertőtlenítő tiszt, II. osztályu köztisztasági tiszt, II. osztályu kórházi tiszt.

A szabályzat a székesfőváros tisztí személyzetére nézve az ugynevezett automatikus előlépési rendszert kívánja behozni, ami abban áll, hogy a VI—IX. fizetési osztályba

tartozók, az ugyanabban a fizetési osztályban eltöltött három-három, a II—V. fizetési osztályba tartozók pedig az ugyanabban a fizetési osztályban eltöltött négy-négy szolgálati év után, tekintet nélkül az üresedésekre, hivatalból lépnek elő.

Az egyik fizetési osztályból a másikba való előlépés azonban választás útján történik ezután is.

A választás az ill-tő fizetési osztály legalsóbb fokozatába való sorozással történik.

A napidijasi minőségben, de a törvényszabta minősítés mellett eltöltött szolgálati idő az előmenetel szemontjából beszámít.

Az automatikus előlépés a fegyelmi vizsgálat tartama alatt szünetel.

A teljes nyugdíj összegére jogosító szolgálat idő betöltése után további előlépésnek helye nincs.

A szabályzat a helyettesítési pótlékokat, anyakönyvi pótlékokat eltörli, a próbaidőre való alkalmazást megszünteti.

A műszaki számvevőség, valamint a számvevőségnek végrehajtó osztálya a szabályzat szerint megszűnik és az előbbi a mérnöki hivatalba, az utóbbi pedig a számvevőség kezelési osztályába beolvastatik. A szabályzat értelmében megszűnnek a következő állások: közbüvőhídi vezető állatorvosi helyettes, közbüvőhídi műszaki felügyelő, segédhivatali aligazgató, számvevőségi végrehajtó osztályi főnök, segédfogalmazó, segédmérnök, számvevőségi végrehajtó osztályi főnöki segéd, számsegéd, zsibátus tőzsdecarnoki felügyelő, Erzsébet-szegényházi ellenőr, köztemetői igazgatói segéd, utmester, utfelügyelő, köfelügyelő, számvevőségi végrehajtó, városházi gondnok, gazdasági hivatali segéd, gazdasági hivatali raktárnok, kültelki fogyasztási adóellenőr, irodasegéd, tűzoltósági raktári kezelőtiszt, kezelőgyakornok, kórházi irodasegéd, mérnökgyakornok, kórházi kezelőgyakornok, közbüvőhídi kezelőgyakornok pénztári gyakornok, adópénztári gyakornok, adóügyi raktárnok. Ezeknek az állásoknak a helyébe a közbüvőhídi állatorvosi, fogalmazói, mérnöki, irodavezetői, számvizsgálói és számtiszt, kórházi tiszt, kezelőtiszt és pénztári tiszt állások lépnek.

Ezenkívül 61 tisztí állás nyer újabb és szabatosabb elnevezést.

Uj rangfokozatu állásként szerepel a polgármesteri titkári és alügyészi állás.

A meglevő tisztí állások létszámában a javaslat szerint szerveztetik: 1 árvaszéki ülnök, 1 árvaszéki jegyző, 10 főmérnök, 31 mérnök, 5 fogalmazó, 1 alszámvevő, 2 főszámtanácsosi, 2 katonaugyosztályi, 2 pénztári, 1 irodavezető, 1 számtanácsosi, 17 számvizsgáló, 28 számtiszt és 25 kezelőtiszt állás, ellenben megszűnik 339 különféle rangfokozatu, rendszeres és napidijasi állás, amelyek ugyanannyi rendszeres állásokkal pótolatnak.

A szabályzat ezután megállapítja a konkrétális státusokat és kimondja, hogy a szabályzat életbeléptetésekor mindenkit abba a fizetési fokba kell besorozni, amely fokkal egybekötött fizetés összege az illetőnek jelenlegi fizetését és korpótlékait együttvéve meghaladja.

Végül a szabályzat a korpótlékokra szerzett igények szemontjából foglal magában intézkedéseket.

Az általános indokolásban utalás történik a fix járandóságokra utalt osztályok sanyaru helyzetére, a lakberek folytonos emelkedésére, a katonatiszti lakáspénzeknek aránytalanul kedvezőbb voltára és arra a körülményre

hogy a székesfőváros nagyrésztében nős és családos köz-igazgatási alkalmazottainak több mint a fele 1400 – 2000 korona fizetésből, kevés híján 80 százaléka pedig 1400 – 3000 K fizetésből él.

Az indokolás ezután foglalkozik a személyzetapasztás kérdésével és konstatálja, hogy e téren mostani viszonyaink mellett számbavehető eredményt elérni lehetetlen; tüzetesen foglalkozik a mindinkább tért hódító automatik előlépés rendszerével, mely tisztességes megélhetést, családalapítást tesz lehetővé és redukálja az örökös izgalommal járó választások eseteit. Utal arra, hogy az eddigi korpótlékrendszer értékét, ami a tisztikarra nézve épp oly szükséges, mint az illetmények emelése, fennálljon.

Az indokolás ezek után részletesen kifejti annak szükségét, hogy a székesfőváros törvényhatóságánál szervezett állások kaotikus tömegéből azokat, amelyeknek fentartását a változott viszonyok nem kívánják, el kell vetni, ezenkívül pedig az egyforma hivatási és foglalkozású, de eddig-élé bizonyos funkcióhoz lekötvő volt hivatali rangfokozatokat összevonni és egyesíteni, ilyképpen módját ejtve annak, hogy mindenkit egyéni tulajdonságainak megfelelő munkakörben lehessen foglalkoztatni.

Ennek az utóbbi törekvésnek az eredménye az, hogy míg eddigelé a székesfőváros törvényhatóságánál 175 rangfokozatu hivatali állás volt, addig az új szabályzat szerint mindössze 93 rangfokozat lesz, tehát 82 hivatali rangfokozat megszüntetése vagy beolvasztása van tervezve.

Ami már most a kérdés pénzügyi megoldását illeti, a szabályzatot kísérő jelentés azt tervezi, hogy a fizetési szabályzatot ne külön és önállóan állapítsa meg a közgyűlés, hanem a személyzet összes nagyszámú érdekeit érintő javaslatokat egymással kapcsolatba hozva intézzék el. Ezek a következők: a fővárosi alkalmazottak adósságainak rendezésére vonatkozó javaslat, a tisztai személyzet új nyugdíj-szabályzata, a napidíjak, utazási stb. szabályozásáról szóló javaslatok és a tisztai és közoktatási személyzet fizetési szabályzatai.

Igy állítva fel a kérdést, a megoldás önként kínálkozik és abban állana, hogy a főváros szüntesse meg a tisztai nyugdíj alapot és az alap 7,000.000 koronát kitevő vagyonának felerészből, vagyis 3 és fél millió koronából alakítsa a fővárosi alkalmazottak javára egy kölcsön- és segítő alapot, amelyből mindenekelőtt a kellő biztosítékok mellett az eladósodott alkalmazottak ügye rendezendő.

A tisztai nyugdíjalap vagyonának 3 és fél millió koronát kitevő másik felerésze külön alapként továbbra is fennmarad a rendelkezéssel, hogy annak kamatjövödelmei kizárólag személyzeti kiadások fedezésére fordíttassanak.

Az új nyugdíjszabályzat értelmében a személyzet által fizetendő nyugdíjjárulékok a községi alapot fogják illetni, vagyis ezek a járulékok, amelyeket eddig tőkésítették ezután elkölthetőkké válnak, miáltal a községi alap több százezer koronára rugó évi jövedelemre tesz szert.

Igy mérlegelve az új fizetési szabályzatból származó terheket és a nyugdíjjárulékokból, az egyes állások megszüntetéséből, a javaslat értelmében megszűnő pótlékok után stb. előálló jövedelmet, illetőleg megtakarításokat, a javaslat arra az eredményre jut, hogy az összeg, amelyre a fővárosnak a közigazgatási tisztai és a közigazgatási személyzet fizetésének új szabályozása belekerül az első három évben, vagyis 1907., 1908. és 1909. években évenként körülbelül 400,000 koronát, azontul pedig 600,000 koronát tenne ki

Ha tekintetbe vesszük, hogy a közgyűlés legutóbb a fizetés 10, 15 százalékaiban álló drágasági pótlékokat akart az alkalmazottaknak kiutalványozni, ami évenként legalább is egymilliókétszázezer koronába került volna és e mellett a bajt gyökeresen nem orvosolta volna; a javaslat szerinti megoldás, amely az eddigi rendszertelen és ötletszerűen megállapított illetmény határozat helyett organikus szabályzatot kíván életbe léptetni és e mellett a személyzet más vitális érdekeit is kapcsolatosan kielégíteni óhajtja, úgy a főváros, mint az alkalmazottak érdekében levőnek tűnik fel.

*

Ezen tervezetet azért közöljük, hogy a mai késedelmeskedő szervezeti bizottságunk lássa, miszerint a fizetés-rendezés még Budapesten is többre kerül, mint az időről-időre alamszinaszámba menő drágasági pótlék. A főváros fizetésrendezési terve megszüntet minden anomáliát, igazságos alapokon nyugszik és éppen azért a mai viszonyainkra alkalmazva — nálunk is beilleszthető ezen tervezet.

Lapunk már le volt zárva, mikor a szervező-bizottság pénteken délután a fizetésrendezést tárgyalta. Az ülésen kevesen voltak jelen. A bizottság Vecsey Imre főjegyzőt megbízta a fizetésrendezési tervezet elkészítésével, aki bizonyára oly munkát fog végezni, mely a tisztviselők igényeit kielégíti.

Az 1906. év krónikája.

Belpolitikai események.

Január.

1. Újév napján a politikai pártok vezéreinek elmondott beszédek telve vannak az elmúlt év eseményeinek elítélésével és a jövőre való elszántsággal.

3. Kovács Gusztáv debreceni főispánná kinevezett fővárosi adófelügyelőt bevonulása alkalmával véresre verték.

4. Fazekas Ágost pestmegyei főjegyzőt a törvényszék a főispán elleni ellenszegülés miatt két hónapi fogházra ítélte. A debreceni eset megvizsgálására Boda Dezső fővárosi rendőrtanácsost küldték ki.

6. A budapesti ügyészség több napilapot elkobzott.

9. Apponyi Albert gróf Nagybányán a válság ügyében fontos beszédet mondott.

Pest megye közgyűlését az ellenzék megakadályozta; a rendőrség erőszakosan szétoszlatta a bizottsági tagokat.

11. Fejérváry báró miniszterelnök újabb előterjesztést tett a királynak a helyzetről.

Andrássy Gyula gróf Pietreich lovag és Burián báró közös miniszterekkel tárgyalt a válság megoldásáról.

Berchtold Richárd grófot nagy botrányok közt installálták főispánná.

14. Lukács László volt pénzügyminiszter közvetítőleg tárgyal a kormány és a vezérő-bizottság közt.

16. Szabó Mihály szegedi főispánt katonai karhatalommal iktatták be.

Az önként befizetett adók beszolgáltatását a főváros megadta.

19. A miskolci orsz. függetlenségi nagygyűlés napja Apponyi Albert gróf részvételével.

23. A fiumei rezolúció ügyében Kossuth Ferenc elnöklése alatt értekezlet volt.

A póttartalékosok segélyezése érdekében mozgalom indult.

Brezovay András miskolci főispánt erőszakosan beiktatták.

26. Fejérváry Géza báró miniszterelnök a király előtt újabb siker nélküli tervet terjesztett elő.

A tőzsdén a koalíció javaslatára vonatkozó királyi megjegyzés érzékeny árlolyamesést okozott.

26. Zemplén megyébe Szabó László miniszteri tanácsost kormánybiztossá nevezték ki.

Aranyosmaróthon Sényi Kálmán főispán eskütétele elől az összes bizottsági tagok tüntetőleg eltávoztak.

28. Andrássy Gyula gróf által a király üzenetet küldött a vezérőrbizottságnak.

30. A vezérőrbizottság a királynak engedékeny választ adott, Ugron Gábor e miatt kilépett.

Február.

1. A királyi tábla Fazekas Ágost pestmegyei főjegyző ügyében a törvényszék ítéletkiegészítését rendelte el.

5. A király a vezérőrbizottság választását elutasította és Andrássy Gyula gróf útján új üzenetet küldött.

Abauj megyében az összes megyei választott tisztviselők fel létek függesztve.

8. Bánffy Dezső báró külön tervezetet készített a válság megoldásáról.

15. Kaffka László és Sélley Sándor belügyi min. tanácsosok államtitkárokká nevezettek ki.

17. Nyiri Sándor volt honvédelmi minisztert a király királyi biztossá nevezte ki.

19. Az országgyűlést megnyitották. Nyiri kir. biztos katonai karhatalommal az elnöki és a háznagyi irodát elfoglalta.

Az ülésen Rakovszky István alelnök a Házat összehívó királyi leiratot felolvastatta.

A Házfelosztó kir. biztosi átíratot és a király leiratát a Ház nem vette tudomásul és ezeknek posta útján való visszaküldését határozta el.

Közvetlen ezután Fabricius Győző honvédezzredes honvédséggel a Házba vonult s az elnöki emelvényen felvasta a kir. biztos kinevezését és a Ház feloszlását tartalmazó két királyi leiratot. Valamennyi párt, ugyszintén a főrendek is tiltakoztak az erőszakos eljárás ellen s törvénytelennek nyilvánították a Ház erőszakos feloszlását.

20. Az ifjúság tüntető mozgalmai miatt az egyetemi előadásokat beszüntették.

A királyi Kuria az országgyűlés feloszlását érvényesnek mondta ki.

22. A bazilikában ünnepi misét mondtak az alkotmányért.

Rudnay Béla rendőrfőkapitányt a király Budapest és Pest vármegye kir. biztosává nevezte ki.

24. A horvát és dalmát ellenzéki pártok kimondták a koalícióhoz való csatlakozásukat.

25. A lapok utcai elárúsítását a kormány betiltotta.

28. A kormány közzétette az 1906 évi költségvetést, mely az 1904. évi alapon készült.

Március.

1. A koalíció manifesztumot intézett a nemzethez, melyben a további ellentállásra buzdít.

2. Pest megye tisztikara testületileg lemondott.

Bánffy Dezső br. kilépett a koalícióból és külön programot adott közre.

7. Kovács Gusztáv főispán felmentésével Debrecenben Naszády Ivánt kir. biztossá neveztek ki.

8. Új miniszterek. A lemondott Lukács György kultusz-miniszter helyébe Tost Gyulát, pénzügyminiszterre Hegedüs Ferencet és honvédelmi miniszterre Bihar Ferenc helyébe Papp Béla altábornagyot nevezte ki a király.

Hengelmüller László washingtoni nagykövet az amerikai közvéleményt a koalícióellenes hangulatra birta rá.

15. A március 15-iki ünnepélyek fokozottabb mérvben folytak le. A rendőrség több helyen visszatetsző magaviseletet tanusított.

17. A vezérőrbizottságot a kormány feloszlatta.

20. Achim András parasztpárt címen új politikai pártot alakított.

28. Bécsben a király elnöklete alatt a kormány az új választások ügyében tanácskozott.

Április.

4. Fejérváry Géza báró miniszterelnök a király megbízásából Kossuth Ferencel tárgyalást folytatott a válság dolgában.

Polónyi Géza a vezérőrbizottság megbízásából Bécsbe utazott Fejérváryhoz és másnap megkezdte a béketárgyalást, majd Bécsbe szolítja Kossuthot és Andrássyt.

Lányi Ernő felmentett igazságügyminiszter helyébe a király Geguss Gusztáv főügyészt nevezte ki.

7. Károlyi György grófot a király fiumei kormányzóvá nevezte ki.

9. Az új nemzeti kormány megalakulása Elnök és pénzügy: Wekerle Sándor, belügy: Andrássy Gyula gróf, kereskedelemügy: Kossuth Ferenc, vallás- és közoktatásügy: Apponyi Albert gróf, király személye körüli miniszter: Zichy Aladár gróf, igazságügy: Polónyi Géza, földmivelésügy: Darányi Ignác, horvát miniszter: Joszipovich Géza. A honvédelmi tárca függőben hagyatott.

10. A volt Fejérváry-kormány tagjai titkos tanácsosi címet kaptak.

A király az országgyűlés összehívásáról a kormányhoz leiratot intézett.

12. A volt szabadelvű párt feloszlott.

12. Günther Antal igazságügyi államtitkárrá való kinevezése.

13. Pestmegye tisztikara Fazekas Ágost alispánhelyettesel elfoglalta hivatalát.

A képviselőválasztásokat április 30. és május 10-ike közti időre tűzték ki.

15. Honvédelmi miniszterre a király Jekelfalussy Lajos altábornagyot nevezte ki.

21. Belügyi államtitkárrá a király Hadik János grófot nevezte ki.

27. Gullner Gyula volt belügyi államtitkár főispáni beiktatása Pestmegye székházában.

29. Bolgár Ferencet honvédelmi államtitkárrá nevezte ki a király.

Május.

5. A horvátországi választások a koalíció teljes győzelmével zárultak le.

6. Fazekas Ágost pestmegyei helyettes alispánt a budapesti törvényszék jogerősen felmentette.

10. A választások utolsó napján az eredmény a következő: Függetlenségi 242, alkotmánypárti 71, néppárti 32, újjászervezett szocialista 1.

15. A horvát tartományi gyűlés megnyitása.

16. Imling Konrád kir. táblai tanácselnököt a király igazságügyi államtitkárrá nevezte ki.

Ugron István varsói konzult az utcán bántalmazták. Az esetnek politikai háttére nem volt.

23. Az országgyűlés megnyitása a király által.

A főrendiház új elnökévé a király Desseffy Aurél grófot nevezte ki.

25. Mezőssy Béla orsz. képviselőt a király földmivelésügyi államtitkárrá nevezte ki.

27. A képviselőház elnökévé Justh Gyulát, alelnökké Rakovszky Istvánt és Návay Lajost választotta.

A király Nákó Sándor grófot — a felmentett Károly György gróf helyébe — fiumei kormányzóvá nevezte ki.

30. Wekerle Sándor miniszterelnök a kormány programját előterjesztette a Házban.

Junius.

2. A felirati bizottság elnökévé Széll Kálmánt választották meg.

A nemzetiségek obstrukciós beszédek tartanak a Házban.

9. A magyar delegáció előértekezlete.

12. Bécsben a felbujtott csöcselék a magyar delegáció ellen botrányos tüntetést rendezett.

17. Deésy Zoltán orsz. képviselőt a király pénzügyi államtitkárnak nevezte ki.

Julius.

1. Barabás Béla fővárosi mandátumát az összeférhetlenségi bizottság megsemmisítette.

8. A volt Fejérváry kormány alkalmazottjainak végkielégítése heves vitát támasztott a Házban.

A magyar delegáció zárt ülése.

17 A kormány újabb indemnitást kért a Háztól.

29. Bán-helyettesé a király Nikolics Vladimir volt főispánt nevezte ki.

31. A Ház üléseit október 10-ig elnapolta.

Augusztus.

2. A kvóta ügyben a király a régi alap arányában döntött.

5. A kormány nagyszabású belügyi reformokon dolgozik, melyeket az őszi ülészakon fog a Ház elé terjeszteni.

26. Tóth János orsz. képviselőt a király vallás- és közoktatásügyi államtitkárrá nevezte ki.

Szeptember.

1. Klofác cseh képviselő a magyar-cseh szövetkezés tárgyában Polónyi Géza miniszterrel Budapesten tárgyalásokat folytat.

9. Apponyi Albert gróf 25 éves képviselői jubileuma Jászberényben.

19. A volt Fejérváry-kormány 59 millió koronás függő kölcsönét a kormány készpénzben visszafizeti.

21. Az „Eighty“ angol politikai klub látogatása Budapesten.

29. A honvédtüzérség felállítását a kormány elhalasztotta.

Október.

10. A Ház első ülése a szünet után.

13. A költségvetés előterjesztése a Házban. Ez ülésen választották Leszkay Gyula orsz. képviselőt háznaggyá.

24. Sztérynyi József államtitkár a Házban nagyszabású beszédet mondott az iparfejlesztésről.

November.

1. Wekerle miniszterelnök az unjonclétszám emelése ellen nyilatkozott.

15. Az 1907 évi költségvetés tárgyalása.

16. A székely birtokrendezési anket tárgyalása.

21. A vezérkar új főnökévé a király Hötzendorf Konrád altábornagyot nevezte ki.

22. volt Fejérváry-kormány vád alá helyezését a kormány elejtette.

24. Hengelmüller László br. washingtoni követünk az új kormány előtti bemutatkozás végett Budapestre érkezett.

25. A delegációk ülészakának megnyitása a budai várpalotában.

27. A szerb egyházi kongresszust december 23-ára hívta egybe a király.

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter a Házban nagyszabású beszédet mondott a nemzetiségi agitációk megrendezéséről.

December.

2. A delegációk albizottságai ülésüket megkezdették, Schönaich hadügyminiszter terjesztette elő jelentését.

13. A hadsereg szállítások ügyében az osztrák delegációban heves vitatkozások folynak.

14. Kossuth Ferenc körlevelet bocsátott ki, melyen a függetlenségi párt országos szervezését ajánlotta.

17. A budapesti községi választások napja.

December 19. A hadügyi és a bosnyák költségvetés tárgyalása a delegációban.

20. A fővárosi községi választások a demokratapártok fényes győzelmével végződtek.

Tisza István gróf a biharmegyei gyűlésen éles támadást intézett a koalíció ellen.

A közigazgatási bíróság Rudnay Bélát elutasította kir. biztosi nyugdíjigényével.

23. Báuffy Dezső báró Kossuth Ferenc szervezkedő körleveléről kedvezőleg nyilatkozott.

A delegációk utolsó összeülése a karácsonyi szünet előtt.

A Vasuti Universum.

Vettük a következő felhívást:

Mélyen tisztelt Szerkesztőség!

Mellékelve küldjük gróf Kreith Bélának, a Kossuth-Muzeum alapítójának zseniális találmányát, a Vasuti Universum című kalauzt becses lapjokban való szives fölemelés végett.

Ez a vasuti utmutató több évi gondolkodás és beható munka után lett megszerkesztve nagy költséggel és óriási fáradtsággal.

Egy könyvtárszámba menő térképeket, könyveket és kéziratokat gyűjtött össze gróf Kreith Béla, hogy az ország összes vasuti vonalait megírhasssa.

Ez az anyaghalmoz eddigelé 25,000 korona kész kiadásba került. De el is mondhatjuk, hogy ilyen vasuti utmutató nem készült még sehol a világon.

Ebben az utmutatóban benne vannak az egyes állomásoknak, községeknek ugyszólván minden magyar embert érdeklő összes nevezetesebb dolgai.

Körülbelül 70 közérdekű sajtósága van a legkisebb községnek is a civilizált világ bármely országában. A nagyobb helyekről természetesen több feljegyezni valót is találtunk. Azonban éppen olyan nagy gonddal voltunk arra is, hogy semmi fölöslegest — a nagy közönséget nem érdeklő dolgot — ne hozzunk kalauzunkban, mint aminő szorgosan kutattuk, hogy a közérdekű dolgokból ne maradjon ki egy sem.

Aki valamely lényegesebb közérdekű dolgot beküld, amit mi e műből kihagytunk, annak szivesen adunk jutalmat, ha a beküldött dolgot átvesszük.

Ennek a Vasuti Universum-nak főcélja, hogy terjessze a földrajzi, történelmi, közgazdasági, kereskedelmi, ipari és földmívelési ismereteket országszerte és egyuttal odahasson, hogy a mi vasutainknak úgy a személyi, valamint teherforgalma is növekedjen.

Hány ember fog többször is utazni ezen utmutató elolvasása után olyan helyekre, ahova talán soha el nem utazott volna ezen kalauzban foglalt dolgok ismertetése nélkül.

A kereskedő megtudja ebből az utmutatóból azokat a kereskedelmi forrásokat is, melyeket eddig nem tudott.

Az iparos, a gyáros, a közvetítő felfedez ennek az utmutatónak a szövegében olyan dolgokat, aminőket eddig nem is sejtett.

A történész, a geologus stb. is találni fog a szövegben érdekes ismertetéseket, amik figyelmét eddig kikerülték.

A szórakozásból utazó és a külföldi is sok mindenről értesülést nyerend, amik őt az egyik vagy másik állomáson a leszállásra és a helység megtekintésére fogják reábirni.

Ezenkívül hirdetéseket is közöl a Vasuti Universum és pedig nagyobbára olyanokat, amelyek az egyes vasuti állomások ismertetését ugyszólván kiegészítik.

Egy egész oldal hirdetés ára csak 80 korona, míg az üzlet pusztá címének megemlése az Universumban csak 1 koronába kerül félévénként.

A kereskedelmi miniszterium megígérte a műnek állandó támogatását. Egyelőre elrendelte, hogy az országnak minden vasuti állomásán két-két vasutas ajánlja és terjessze ezt a művet.

Helyesebb utmutató — Ludvigh államtitkárnak, a M. Á. V. igazgatósági elnökének állítása szerint — nincsen sehol, még a külföldön sem A Bäder és minden más

hasonnemű utmutatók még csak meg sem közelítik a Vasuti Universumot.

Ez a munka Magyarországnak többi vasutvonalairól is meg fog jelenni és minden vonal külön lesz kapható egy-két koronáért, úgy, hogy az utas nem lesz kénytelen az egész művet megvenni, hanem megkaphatja csupán azt a vonalat is, amelyen utazik.

Aki ezt a Vasuti Universumot behatóan tanulmányozza és más utmutatókkal összehasonlítja, annak meg kell győződnie arról, hogy ilyen kala zt még nem látott.

Gróf Kreith Bélának erre a művére büszkék lehetünk. Ilyen nem termett még Amerikában sem.

A Vasuti Universum
kiadóhivatala.

Hirek.

— **Ujévi tisztelgések.** A városi tisztikar, a szokáshoz híven, az idén is tisztelgett az újév alkalmából városunk polgármesterénél. Az üdvözlő beszédet Vecsey Imre főjegyző tartotta, biztosítván a polgármestert a tisztikar tiszteletéről, bizalmáról és szeretetéről. A szép beszédre Kovács József polgármester melegen válaszolt, elismeréssel emelve ki a tisztikar munkásságát.

A polgármesteri szobából a tisztikar a főispánhoz vonult, hol Kovács József polgármester szép és tartalmas szavakban üdvözölte a főispánt, ki hosszabban válaszolt, nagy értékűnek mondván a városi tisztikar vele való együttműködését. Wessprémy Zoltán főispán visszatekintett válaszában a multa, örömeinek adva kifejezést a szerencsés kialakulás felett. Beszéde végén felemlítette, hogy mindenkor szívében viseli a tisztikar érdekeit, ami élénk tetszést keltett a jelen voltakban. Az üdvözlés után a tisztikar néhány percig kellemesen elidőzött a vendégszerető főispán és a nagy műveltségű főispánné urasszony termében.

— **A „Debrecen“ új szerkesztője.** A „Debrecen“ a függetlenségi párt hivatalos lapja január 1-től kezdve a kora reggeli órákban jelenik meg. A lap felelős szerkesztője: *Szathmáry Zoltán* ujságíró, aki tehetséges munkása a modern hírlapírásnak. Tudásával és izlésével bizonyára nemes irányban fogja tovább vezetni a függetlenségi párt hivatalos lapját.

— **Romlott élelmiszerek.** A rendőrséghez több jelentés érkezett romlott élelmiszerek forgalomba hozatala miatt. A rendőrség elrendelte a legszigorubb vizsgálatot. A magunk részéről az élelmiszer hamisítók és romlott élelmiszereket árulók nevét nyilvánosságra fogjuk hozni már csak azért is, hogy a lelkiismeretlen emberektől óvakodjék közönségünk.

— **Személyi hir.** Vecsey Imre polgármesterhelyettes, főjegyző, lapunk főszerkesztője hivatalos ügyekben Budapestre utazott.

— **A városi muzeum gyarapodása.** Az elmúlt decemberben ismét többször kapott ajándékokat a városi muzeum. Régiségeket ajándékoztak: Kerekes Gusztávné urnő értékes régi debreceni álló óráját. Kurián Gyula ur részben lakerekkel felszerelt öreg fali óráját. Oláh Károly ur, a Bocskay-szobor bizottság részéről, a Bocskay-szoborra tett koszorúk szalagjait. Oravszky Sámuel ur régi szulót. Parthy Ferenc tanuló sarkantyút és kulcsot. Pénzket ajándékoztak: Hodossy Sándor ur (Nádudvar), özv. Harsányi Istvánné, özv. Kerekes Gusztávné urnők. Magyaróssy Ferenc ur 2 drb frisachi dénárt és Prack Hugó ur. Néprajzi tárgyakkal gyarapították muzeumunkat a következő urnők és urak: Bihari István kötélverő: 2 drb ollóval, 2 pecsételével s 1 drb nemzetőri fokossal. Keckés Istvánné 2 kan-

csóval, 2 tányérral. Özv. Kerekes Gusztávné 4 drb XVIII. századbeli tányérral, 12 drb fapohárral, 1830-beli papírból kimetszett virágos köszöntővel. Orovszky Sámuel máktörővel, öreg bársony főkötőkkel. Pongor Istvánné civis leánynak való régi selyem pruszlikkal; öreg asszonynak való katkétlivel és lencsés kendővel. Özv. Szathmáry Gáborné szül. Béder Juliánna 1839-ben készült igen nagy butykos-sal, melyet maga pénzén vett meg muzeumunk részére. Tőkés Imre 1850-ben készült szép zöld kancsót. Különbéle könyveket, nyomtatványokat, kéziratokat és rajzokat ajándékoztak: Cziczó János, Heves vármegye, Földváry Mihály, Katona István, Kónya László, özv. Kerekes Gusztávné, dr. Kemény Viktor, Oravszky László, Simon Miklós r.-kapitány. — Az összes ajándékozókknak ez uton is köszönetet mond a muzeum öre.

— **Balatonfüred eladása.** Hire jár, hogy Balatonfüredet, mely tudvalevőleg a tihanyi apátság tulajdona, el fogják adni. Balatonfüred Magyarország legrégebb fürdőhelye; még 10—15 évvel azelőtt is a látogatottabb és legkedveltebb fürdőhelye volt az országnak. A szembenfekvő Siófok és az ország többi fürdőhelyei nagyon sok kárt okoztak Balatonfürednek, mely nem tudta sikerrel felvenni a versenyt velük szemben. Így aztán a napokban felmerült a fürdő eladásának eszméje. Az eladási árt 1.600.000 koronában állapították meg. A fürdőn nehezen fognak tudni, mert szakemberek becslése szerint új beruházásokra körülbelül 2 millió koronát kell áldozni, tehát összesen 3.600.000 koronát igényel az átvétel. Tény, hogy a bruttóbevétel közel ötszáz ezer koronára rug, ami — leszámítva a huszonöt százalékos kiadást — 375.000 korona bevételt jelent. És mégis azok a bankok, melyeknek a megvételre ajánlatot tettek, sajnálattal utasították azt vissza.

— **A nagyerdei gyógyfürdő.** Hányan vannak városunkban is, akik elmennek hidegvíz kurára messze idegenbe, tengerpénzt áldozva, holott a hidegvízgyógyimódot ép úgy használhatják a Nagyerdőn, hol a vizgyógyimód minden modern eszköze, a fürdőbélő elismert szaktudománya, lelkiismeretes gyógykezelése rendelkezésükre áll. A fürdőbélő Balkányi Ede dr. főorvos a legnagyobb áldozatkészséggel tartja fenn a fürdőt, nagy költséggel felszerelte azt a modern higiénia minden eszközével oly és olcsó áron kuráltathatja magát mindenki, mint sehol a világon. A víz alkalmazása gyógycélokra, hőmérsék-, alak- és időtartam tekintetében oly sok változatosságot enged, hogy azt a legkülönbözőbb betegségeknek eredménnyel alkalmazhatjuk. Általában a vizgyógyimód edzőleg, életőleg és erősítőleg hat. Az anyagcsere fokozódása, az idegrendszernek kedvező befolyásoltatása által a beteg szerveknek megváltozott működésük ideztetik elő. Sem fiatalja, sem öregje nem zárandó ki a hidegvízgyógyimód alól. A fiatal szervezet erőteljesebben fejlődik és gyarapszik mellette, míg a magasabb korban a hanyatló erőket felélel és a lassan működő szerveket felfrissíti. Eredményrel alkalmazható tehát a vizgyógyimód és annak különféle alakja: 1. Súlyos betegségek utáni elgyengüléseknél. 2. Erősödési és edzési szempontból, a légzőszerveknek hurto állapotra való hajlamánál. 3. Táplálkozási zavaroknál, u. m. vérszegénység-, sápkór-, kövérés-, köszvény-, görvélykór- és cukorvizezésnél. 4. Gyomor-, bél- és májbetegségeknek. 5. Vérkeringési zavaroknál, vértolulás- és aranyeres bántalmaknál. 6. Rheuma- és idegbántalmaknál. 7. Az idegrendszer megbetegedéseinek, a neurastheniának, ennek sokoldalú jelenségeinek, a mint: fejfájás, szédülés, fejnemés, levertség, szellemi és testi kimerültség, álmatlanság, asthma, ideges szívbántalmak, a gyomor-, bél- és nemi szervek neurastheniájánál, hysteriánál. Basedow-féle betegségnél, görcsös és hűdéses állapotoknál. — A nagyerdei hidegvízgyógyintézet modern és czélszerű berendezése, fekvése és kitünő puha vize fölötté alkalmas tényezők a vizkurának sikeres használatára. Fővárosi szakértői személyzet végzi a teendőket, az árak mérsékelték. Orvosi felügyelet. Az intézet egész nap nyitva érhető: d. e. 9 óráig és d. u. 5—8 óráig; nőknek: d. e. 9 órától d. u. 5 óráig. Kiki keresse meg elvesztett egészségét a nagyerdei hidegvízgyógyintézetben.

Uri divat, kalap és fehérnemű üzlet Békés Lajos Debreczen, Piacz-u. 44. dr. Ujfalussy-ház. Angol női bluzsokat, férfi fehérneműeket és kelen-gyékert mérték szerint a legszebb kivitelben készít.

Ad. 14,400.
1906.

Árlejtési hirdetmény.

Debrecen sz. kir. város villamos telepének felállításánál teljesítendő építési munkák biztosítására zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

Az előállítandó munkák a következő összegekkel vannak előírányozva:

Tételszám	Munkanem	Iroda épület		Mérnök lak		Munkás lak		Portás lak		Istálló épület		Szén raktár		Ürszék épület		Kerítés		Gépház		Gyár kémény		Összesen	
		kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.	kor.	f.
1	Föld, kőműves és elhelyező m.	31,654	42	9860	96	10,327	09	4073	35	5296	27	2405	02	1247	59	17,962	76	42,269	50	12,150	—	137,247	96
2	Burkoló m.	1847	25	652	35	1002	24	—	—	—	—	—	—	288	77	—	—	6391	90	—	—	10,182	51
3	Kőfaragó m.	4680	30	298	98	561	—	116	25	116	25	216	—	74	40	332	40	668	—	—	—	7064	58
4	Vasszerkezeti m.	4825	—	180	—	180	—	105	—	252	—	348	—	60	—	—	—	12,018	01	—	—	17,968	01
5	Ács m.	5423	98	3159	22	3131	24	819	96	1987	27	3038	18	384	18	—	—	8816	47	—	—	26,760	50
6	Tetőfedő m.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5436	29	—	—	5436	29
7	Bádogos m.	951	62	575	12	545	55	257	27	569	20	—	—	153	11	—	—	2064	10	—	—	5115	97
8	Asztalos m.	5698	14	1028	60	979	40	216	—	245	—	—	—	323	50	—	—	1498	—	—	—	9988	64
9	Padlózati m.	1135	44	942	32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2077	76
10	Lakatos m.	2131	38	1054	14	582	32	149	60	184	60	—	—	144	90	2923	—	2500	20	—	—	9670	14
11	Mázoló m.	1009	16	327	24	193	70	76	72	97	50	—	—	67	—	—	—	254	40	—	—	2052	72
12	Üveges m.	945	66	214	41	211	23	31	80	43	32	—	—	25	92	—	—	351	67	—	—	1824	01
13	Szobafestő m.	1072	—	392	—	173	—	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1679	—
14	Szobrász m.	1004	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1004	—
Együttesen		62,378	35	18,685	34	17,886	77	5887	95	8791	41	6007	20	2769	37	21,219	16	82,268	54	12,150	—	238,044	09

azaz: kettőszázharmincnyolcezernevegykorona 09 fillér.

Ajánlatok tehetők az egyes munkanemekre, munkacsoportokra, vagy az összes munkákra.

A versenytárgyaláson résztvehet minden szabályszerű képesítéssel bíró iparos, vagy vállalkozó. — Minden ajánlattevő köteles a pályázat tárgyát képező munkák előírányzati összegének megfelelő 5%-os bántpénzt készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban a városi házipénztári hivatalnál a f. 1907. évi január hó 21. napjának d. e. 12 órájáig letenni és az arról szóló letéti jegyet ajánlatához csatolni. — Az ajánlatba hozandó engedmény számmal és betűvel, olvashatóan, tisztán kiirandó és ajánlattevő tartozik ajánlatában kijelenteni, hogy a terveket, költségvetést, vállalati feltételeket és a helyi viszonyokat ismeri és azokat magára nézve kötelezőknek elismeri. A kellően felszerelt írásbeli zárt ajánlatok 1907. évi január hó 22. napjának d. e. 10 órájáig a polgármesteri hivatalnál nyújtandók be. A beérkező ajánlatok ugyanaz nap d. e. 11 órakor a városháza nagytermében nyilvánosan bontatnak fel.

Elkészve beadott, kellően fel nem szerelt, távirati és utóajánlatok, avagy kétséget támasztó kijelentéseket tartalmazó ajánlatok figyelembe nem vétetnek. A városi tanács fentartja magának azon jogot, hogy a beérkező ajánlatok között szabadon választhasson, vagy azok mellőzésével a munkák biztosítására más uton intézkedhessék.

Minden ajánlattevő ajánlatának a felbontástól számított 60 napi időtartam leteltéig kötelezettségben marad.

A tervek, költségelőírányzat, vállalati feltételek, a városi mérnöki hivatalban a hivatalos órák alatt (d. e. 8—1.) megtekinthetők, ahol a kívánt felvilágosítások is megadatnak.

Kelt Debrecen sz. kir. város Tanácsának 1906. évi december hó 20. napján tartott üléséből.

Városi Tanács.